

کلونینگ، بیان و خالص سازی آنزیم لیپاز جهش یافته *Geobacillus Pichia pastoris thermocatenulatus*

Cloning, expression and purification of mutated form of *Geobacillus thermocatenulatus* lipase in *Pichia pastoris*

مزده السادات غفوری^{*}، علی اصغر کارخانه^۱، محمد رضا عظیمی^۲، باقر یخچالی^۱، مهدی شمس آرا^۱

۱- به ترتیب دانشجوی کارشناسی ارشد، استادیار، دانشیار، استادیار، پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک و زیست فناوری
۲- استادیار، دانشگاه زنجان

Ghafoori MS^{*1}, Karkhaneh AA¹, Azimi MR², Yakhchali B¹, Shamsara M¹

1. MSc Student, Assistant Professor, Associate Professor, Assistant Professor, National Institute of Genetic Engineering and Biotechnology (NIGEB)
2. Assistant Professor, Zanjan University, Zanjan, Iran

* نویسنده مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: mojdeh.ghafoori@gmail.com

(تاریخ دریافت: ۹۱/۱۲/۲ - تاریخ پذیرش: ۹۲/۱۲/۱۱)

چکیده

لیپازها یکی از پر کاربردترین آنزیم‌ها در صنایع بیوتکنولوژی و شیمی آلی هستند به طوری که به عنوان سومین آنزیم صنعتی اهمیت فراوانی داشته و مطالعات بسیاری بر روی آنها در حال انجام می‌باشد. لیپازهای باکتریایی از خانواده α/β هیدرولازها بوده که تری گلیسریدها را در حدفاصل آب و چربی کاتالیز و هیدرولیز می‌کنند. اغلب لیپازهای گرمادوست پایداری بالایی در دمایهای بالا و حلال‌های آلی نشان می‌دهند و به همین علت در بررسی‌های ساختاری و کاربردهای صنعتی در مرکز توجه قرار گرفته‌اند. مقایسه ساختاری α/β هیدرولازها با لیپازهای باسیلوس نشان داده که دمین X_3 طی تکامل وارد ساختار لیپازهای باسیلوس شده است. در این تحقیق دمین X_3 از ساختار ژن لیپاز باکتری *Geobacillus thermocatenulatus* به منظور بررسی اثر آن بر فعالیت آنزیم با روش SOE-PCR حذف شد. ژن *btl2* در وکتور کلونینگ pPTZRT/57 و سپس وکتور بیانی pPICZαB کلون و پس از خطی شدن با روش الکتروبورشن به مخمر *Pichia pastoris* GS115 انتقال داده شد. مخمر نوترکیب محیط کشت با روش الکتروبورشن به مخمر *Pichia pastoris* YPD کشت داده و با افزودن متابولیت به محیط کشت بیان لیپاز α شد. بررسی محیط کشت با الکتروفورز SDS-PAGE و تست پارائیتروفنیل پالمیتات تولید و ترشح لیپاز به محیط کشت را تایید کرد. لیپاز ترشحی در محیط کشت توسط یک مرحله کروماتوگرافی تهییض یونی خالص شد و آنزیم با روش وسترن بلاست تایید شد. بررسی‌ها نشان داد که آنزیم لیپاز جهش یافته *BTL2* به خوبی توسط مخمر *Pichia pastoris* بیان و به خارج سلول ترشح می‌شود. نتایج نشان داد که *Pichia pastoris* احتمالاً سیستمی مطلوب در بیان بسیاری از پروتئین‌های نوترکیب در صنعت است.

واژه‌های کلیدی

ژن *BTL2*

کلونینگ

لیپاز

Geobacillus thermocatenulatus
Pichia pastoris

مقدمه

فروش کل، لیپازها بعد از پروتئازها و کربوهیدرازها به عنوان سومین گروه بزرگ آنزیم‌ها شناخته شده‌اند. استفاده تجاری لیپازها یک میلیارد دلار است که گستره متنوعی از کاربرد در صنایع مختلف از جمله تولید شویندها، صنایع غذایی، دارو سازی، کشاورزی و ... را شامل می‌شود. اخیراً لیپازها بسیار مورد توجه قرار گرفته طوری که این افزایش توجه، با افزایش حجم اطلاعات در مورد لیپازها در مقالات منتشر شده همراه بوده است. توجه به این گروه از آنزیم‌ها به علم بررسی نقش آنها در بیماری‌ای و افزایش استفاده آنها در کاربردهای زیست فناوری می‌باشد. لیپازها به علت فعالیت تحت شرایط معمولی، پایداری بسیار بالا در محلول‌های آلی، نشان دادن اختصاصیت سوبستراتی گستردۀ کاتالیزورهای زیستی ارزشمندی هستند (Hasan et al. 2006). همچنین این آنزیم‌ها به سهولت در مقادیر زیاد موجود هستند به علت آنکه بسیاری از آنها با بازده بالا از ارگانیسم‌های میکروبی، به ویژه قارچ‌ها و باکتری‌ها حاصل شده و ساختار کریستاله این لیپازها بدست آمده، که طراحی روش‌های مهندسی هدفمند را تسهیل می‌کند. آنها معمولاً به کوفاکتور نیاز ندارند و هنگام کاتالیز واکنش‌های جانبی انجام نمی‌دهند. این ویژگی‌ها لیپازها را به عنوان گروهی از کاتالیزورهای حیاتی با کاربرد بسیار متنوع در شیمی آلی قرار می‌دهد (Jaeger and Eggert 2002).

لیپازها (3.1.1.3) EC یا تری‌اسیل‌گلیسرول‌ها هیدرولیز و سنتز انواع روغن‌های طبیعی، تری‌گلیسریدها و استرهای اسیدهای چرب را کاتالیز می‌کنند و به طور گستردۀای در گیاهان و جانوران، همچنین در میکروگانیسم‌ها پراکنده شده‌اند. اما پرمصرف‌ترین لیپازها از لحاظ تجاری لیپازهای با منشا میکروبی (Li and Zong 2001). خصوصاً لیپازهای باکتریایی نقش مهمی در تجارت دارند. تقاضا برای کاتالیزرهای حیاتی و استفاده از آنها در فرآیندهای صنعتی زیاد است. آنزیم‌ها نه تنها باید به طور موثر واکنش مورد نظر را کاتالیز کنند بلکه باید در شرایط دشوار واکنش مثل درجه حرارت بالا، حلال‌های آلی، pH بالا و شرایط اکسیداتیو پایدار باشند. تولید آنزیم‌ها و هزینه‌های خالص‌سازی آنها باید پایین باشد. اما، همواره عملکرد آنزیمی که در واکنش معینی فعال است برای استفاده در فرآیندهای صنعتی مناسب و کافی نیست.

استفاده از فرآیندهای آنزیمی به تمدن‌های باستانی برمی‌گردد. امروزه، حدوداً ۴۰۰۰ آنزیم شناسایی شده و حدود ۲۰۰ آنزیم کاربرد تجاری دارند و اکثراً از منابع میکروبی حاصل شده‌اند. تا دهه ۱۹۶۰، فروش کلی آنزیم‌ها سالانه فقط چند میلیون دلار بود، اما تجارت آن به طور چشمگیری رشد کرده است (Godfrey and West 1996). دانش آنزیم‌شناسی پیشرفت مهمی در صنعت زیست‌فناوری ایجاد کرد به طوری که در سال ۲۰۰۰ تجارت صنعتی آنزیم‌ها نزدیک به ۱/۵ میلیارد دلار رسید (Gupta et al. 2004). تخمین زده می‌شود که بازار جهانی آنزیم‌های صنعتی با نرخ رشد سالانه ۶ درصد در طول یک دوره پیش‌بینی ۵ ساله از ۳/۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۰ به ۴/۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ بررسد (BCC Research Biotechnology Report 2002). به علت پیشرفت و گسترش دانش تولیدات بیوشیمیابی، فرآیندهای تخمیری و روش‌های بازیافت، تعداد زیادی از آنزیم‌ها می‌توانند به سهولت تولید شوند. فرآیندهای آنزیمی ذخیره‌کننده انژری بوده و وسعت تحریب دمایی را کاهش می‌دهند. همچنین به علت آنکه آنزیم‌ها می‌توانند واکنش‌های مختلفی را کاتالیز کنند، تعداد آنزیم‌هایی که در تجارت استفاده شده‌اند هر روزه افزایش می‌یابد (Sharma et al. 2001) و تولید آنزیم‌ها به صورت خالص، در مقیاس وسیع و با ویژگی‌های بهینه شده بسیار مورد توجه قرار گرفته است. استفاده از فناوری DNA نوترکیب فرآیندهای دست-ورزی ژن را بهبود بخشیده و تجاری‌سازی آنزیم‌هایی که پیش از این نمی‌توانستند تولید شوند را فراهم کرده است. علاوه بر این پیشرفتهای اخیر در زیست‌فناوری، با معرفی مهندسی پروتئین و تکامل هدفمند، انقلابی در پیشرفت آنزیم‌های تجاری ایجاد کرده است (Kirk et al. 2002). این پیشرفتهای امکان تولید آنزیم‌هایی با فعالیت‌های جدید و یا سازگاری نسبت به شرایط جدید واکنش را فراهم کرده و موجب شده کاربردهای صنعتی آنزیم‌ها بسیار گستردۀ شود.

بخش عمده تجارت آنزیم‌های صنعتی توسط آنزیم‌های هیدرولیتیک همچون پروتئازها، آمیلازها، آمیدازها، استرازها و لیپازها تصرف شده است. در بین آنزیم‌ها، لیپازها از اهمیت بیشتری برخوردارند (Houde et al. 2004). بر اساس میزان

روی (x3 و x5) علاوه بر جایگاه اتصال کلسیم اضافه شده است. مقایسه ساختار آنزیم BTL2 با α/β هیدرولازها نشان می‌دهد دمین x3 که احتمال می‌رود در پایداری دمایی آنزیم اثر داشته باشد در α/β هیدرولازها وجود ندارد و در طی تکامل وارد ساختار لیپازهای باسیلوسی شده است. لذا هدف از انجام این پژوهش حذف دمین x3 با استفاده از روش مهندسی پروتئین، *Pichia* کلون‌سازی و بیان ژن نوترکیب لیپاز BTL2 در مخمر *Pastoris* می‌باشد. اخیراً لیپازهای بسیاری به صورت پروتئین خارج سلولی در پیکیا پاستوریس بیان شده‌اند. با توجه به اهمیت آنزیم لیپاز در صنایع گوناگون کار بر روی مهندسی پروتئین، کلون‌سازی و بیان آنزیم فوق ضروری به نظر می‌رسد. بدین منظور دستیابی به روش مناسبی که قادر به فراهم کردن شرایطی مناسب برای تولید آنزیم تغییریافته مطلوب و خالص سازی آسان‌تر باشد، ضروری است.

مواد و روش‌ها

میکروارگانیسم‌ها و پلاسمیدهای مورد استفاده باکتری *Geobacillus thermocatenulatus* (BTL2) (شرکت Top10 (شرکت اینویتروژن^۴، DSMZ)، باکتری *E. coli* سویه GS115 (شرکت اینویتروژن)، مخمر *Pichia pastoris* سویه pPICZαB (فرمتاز) و pTZ57R/T (فرمتاز) و *pT*ZRT باکتری *G. thermocatenulatus* کلونینگ ژن لیپاز جهش یافته به منظور انجام مطالعات بیوانفورماتیکی، پیشگویی ساختار پروتئین و طراحی آغازگرهای اختصاصی جهت حذف دمین x3 از ژن لیپاز، ابتدا توالی ژن لیپاز *G. thermocatenulatus* (btl2) از مرکز ملی اطلاعات بیوتکنولوژی^۵ (NCBI) با شماره X95309 در GeneBank گرفته شد. ژن لیپاز BTL2 باسیلوس ترمومکاتنولاتوس با آغازگرهای مناسب تکثیر و در پلاسمید pPTZRT/57 کلون شد. سپس با روش SOE-PCR و با استفاده از آغازگرهای جهش‌زا دمین X3 حذف شد- طی سه مرحله PCR متوالی، یک جفت آغازگر اختصاصی و یک جفت آغازگر همپوشان جهت اعمال جهش دمین X3 حذف شد. ابتدا توسط PCR اول توالی

(Born scheuer et al. 2002). مهندسی پروتئین می‌تواند پاسخ-گوی تقاضای استفاده از کاتالیزورهای حیاتی باشد. امروزه مهندسی پروتئین به یکی از ابزارهای قدرتمند در زمینه زیست- فناوری تبدیل شده است طوری که با بهره گیری از تکنولوژی DNA نوترکیب بر محدودیت‌های آنزیم‌های طبیعی غلبه کرده و ویژگی‌های مطلوب موردنظر را با توجه به نیاز مصرف‌کننده و (Derwenda et al. 1992). همچنین به علت آنکه میزان لیپازی که از میکروارگانیسم‌های حرارت دوست به دست می‌آید کم بوده و از نظر اقتصادی برای کاربردهای صنعتی مقرن به صرفه نخواهد بود پژوهشگران به دنبال میزان‌های مناسبی هستند که بتوانند ژن‌های مربوط به این نوع لیپازها را در آنها کلون و مقادیر بالایی از آنزیم را توسط آنها تولید کنند (Leow et al. 2007). امروزه مخمر متیلوتروف پیکیا پاستوریس^۱ به طور گسترده‌ای برای بیان خارج سلولی بسیاری از لیپازها به ویژه انواع نوترکیب استفاده می‌شود. دارا بودن ویژگی‌هایی همچون راهانداز قوی برای القای بیان ژن خارجی، محیط کشت ساده، توانایی تاخورده‌گی در پروتئین، تغییرات پس از ترجمه و دستکاری ژنتیکی آسان و ... باعث شده تا این مخمر به میزانی ایده‌آل برای بیان پروتئین‌ها تبدیل شود (Daly and Hearn 2005).

در سال‌های اخیر تقاضای زیادی برای آنزیم‌های مقاوم به حرارت در زمینه‌های صنعتی ایجاد شده است لیپازهای مقاوم به حرارت و قلیادوست، اخیراً در جنس جدیدی به نام *Geobacillus* در زیرخانواده I.5 مجدداً طبقه‌بندی شده‌اند. باکتری *Geobacillus thermocatenulatus* هوازی، میله‌ای شکل)، دو لیپاز^۲ BTL1 و^۳ BTL2 با اندازه‌های متفاوت تولید می‌کند. BTL2 یک پروتئین ۴۳ kD در دماهای میانی (۵۰°C)، pH قلیابی (۹-۱۱)، و در محلول‌های آلی (Carrasco-Lo'pez et al. 2009) ساختاری مشابه با α/β هیدرولازها دارد که دارای ۸ صفحه بتای مرکزی بوده که توسط مارپیچ‌های آلفا احاطه شده است. اما در ساختار لیپاز BTL2 دمین جایگاه اتصال فلز

¹ *Pichia pastoris*

² *Bacillus thermocatenulatus* 1 (BTL1)

³ *Bacillus thermocatenulatus* 2 (BTL2)

⁴ Invitrogen

⁵ National Center of Biotechnological Information

۲۴ ساعت متأنل در غلظت نهایی $0/5$ درصد اضافه شد. در حین آنکه هر ۲۴ ساعت $0/5$ درصد متأنول به محیط اضافه می‌شد، دو میلی‌لیتر از محیط کشت برای تعیین رشد سلولی و تعیین فعالیت لیپاز برداشته می‌شد. بررسی بیان در کلون‌های نوترکیب القا شده با استفاده از تست پارانیتروفنیل پالمیتات (pNPP) انجام شد. برای تفکیک و تعیین جرم مولکولی پروتئین‌ها، از الکتروفورز با ژل SDS-PAGE استفاده شد. به منظور خالص‌سازی پروتئین‌ها از ستون تعویض یونی استفاده شد. رسوب سلولی توسط سانتریفوژ کاملاً از سوپرناتانت جدا شد. محیط کشت حاوی لیپاز از ستون حاوی DE52 که با بافر فسفات میلی‌مولار در pH به تعادل رسیده بود، عبور داده شد و در نهایت با توسط نمک کلرید سدیم 500 میلی‌مولار شستشو صورت گرفت و سپس فراکشن‌های حاصل جمع‌آوری شد و با ژل SDS-PAGE BTL2 (لیپاز جهش یافته)، ابتدا ژل الکتروفورز از پروتئین لیپاز BTL2 (لیپاز جهش یافته)، ابتدا ژل الکتروفورز از لیپاز در حضور شاهدهای مثبت و منفی تهیه شد. سپس ژل با ایمنوبلات با استفاده از آنتی‌بادی ضد لیپاز تهیه شده از خرگوش بررسی شد.

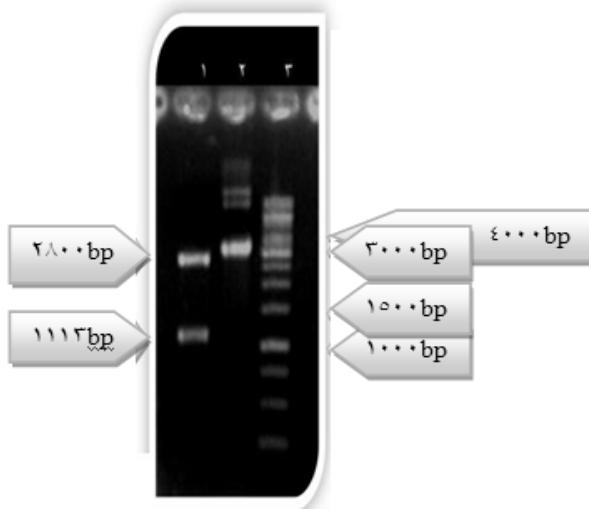
نتایج و بحث

به منظور بررسی اثر دمین X3 بر فعالیت آنزیمی لیپاز، این دامنه با روش SOE-PCR حذف شد. اعمال حذف مورد نظر با استفاده از توالی‌یابی DNA تایید شد. پس از کلونینگ ژن جهش یافته btl2 توالی‌یابی PCR (شکل ۱) و PCR (شکل ۲) و روش تعیین توالی pPICZαB (۱۱۱۹ bp) در پلاسمید pTZ57R/T، صحت کلونینگ با واکنش هضم آنزیمی (شکل ۱) و PCR (شکل ۲) و روش تعیین توالی pPICZαB تایید شد. سپس ژن جهش یافته btl2 در وکتور بیانی pPICZαB (۳۶۰۰ bp) تحت کنترل راهماندار AOX1 کلون شد. تایید کلونینگ به روش هضم آنزیمی با استفاده از آنزیم‌های *PstI* و *XbaI* و PCR انجام شد. جهت انتقال ژن btl2 تغییر یافته به مخمر *Pichia pastoris* GS115 وکتور نوترکیب pKGH-PX3 با آنزیم *SacI* خطی شد و با الکتروپوریشن به سلول‌های مستعد مخمر انتقال یافت. برای تایید تراویخت شدن مخمر از PCR استفاده شد که علاوه بر حضور ژن در ژنوم مخمر، فنوتیپ آن را نیز مشخص می‌کند (شکل ۳). همان‌گونه که پیش از این اشاره شد برای تعیین

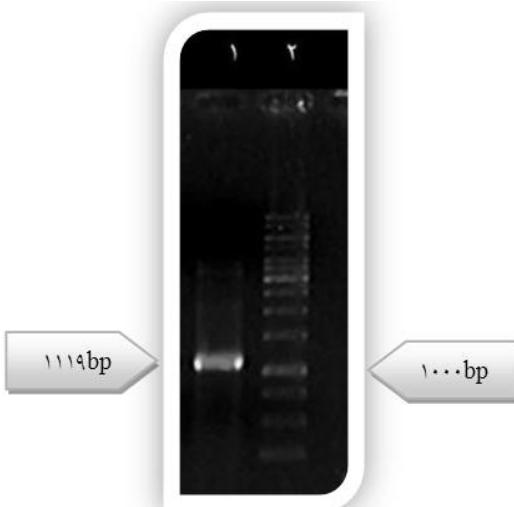
نوکلئوتیدی قبل از مارپیچ X3 با جهش در انتهای $3'$ توالی تکثیر شد و در PCR دوم توالی نوکلئوتیدی بعد از توالی مارپیچ X3 با جهش در ابتدای $5'$ این توالی تکثیر شد. سپس از خصوصیت همپوشانی انتهای مخصوص PCR اول و ابتدای مخصوص PCR دوم استفاده و مخصوص هر دو PCR بدون استفاده از آنزیم لیگاز در PCR سوم به یکدیگر متصل شد، و مجدداً ژن لیپاز جهش یافته در وکتور کلونینگ pPTZRT/57 btl2 در وکتور کلون شد. وکتور نوترکیب *E.coli* TOP10 pKGH-TX3 به باکتری *pKGH-TX3* های نوترکیب بر روی پلیت LB حاوی آمپی سیلین، X-Gal و IPTG انتخاب شدند. پس از تایید صحت کلونینگ با روش‌های هضم آنزیمی، PCR و تعیین توالی، ژن btl2 جهش یافته با آنزیم-های *XbaI* و *PstI* از وکتور نوترکیب pKGH-TX3 خارج و در وکتور بیانی pPICZαB بریده شده با آنزیم‌های فوق کلون شد. سپس وکتور نوترکیب pKGH-PX3 به باکتری *E.coli* TOP10 انتقال داده شد و بر روی محیط LB کم نمک ($0/5$ درصد نمک) حاوی $25 \mu\text{g}/\text{ml}$ آنتی‌بیوتیک زئوسین غربال شد.

انتقال پلاسمید نوترکیب pKGH-PX3 به مخمر *Pichia pastoris* pKGH-PX3 خطی شد، و به وسیله *P.pastoris* GS115 انتقال و در پلیت YPD (یک درصد عصاره مخمر، دو درصد پیتون، دو درصد گلوكز، دو درصد آگار) حاوی $25 \mu\text{g}/\text{ml}$ آنتی‌بیوتیک زئوسین کشت داده شد. پلیت در دمای 28 درجه سانتی‌گراد قرار داده شد تا کلونی‌ها ظاهر شوند. کلون‌های دارای فنوتیپ Mut^+ با کشت بر روی دو محیط MMH ($1/34$) درصد $1/34$ در 4×10^{-5} YNB بیوتین و $0/5$ درصد متأنول) و MDH ($1/34$) درصد $1/34$ بیوتین و دو درصد گلوكز) شناسایی و با واکنش PCR با استفاده از آغازگرهای AOX تایید شدند.

بیان لیپاز جهش یافته در مخمر *Pichia pastoris* یک کلون از کلونی‌های نوترکیب Mut^+ پیکیا پاستوریس در ml 100 محیط YPG به مدت 24 ساعت، دمای 30 درجه و دور rpm 200 کشت داده شد. پس از 72 ساعت گرم‌گذاری، محیط کشت سانتریفیوژ شد و رسوب سلول‌ها در محیط BMMH ($1/34$) درصد $1/34$ YNB بیوتین، 4×10^{-5} بیوتین و $0/5$ درصد متأنول، 100 mM فسفات پتاسیم، $\text{pH}=6$) حل شدند. جهت القا راهماندار AOX1 هر

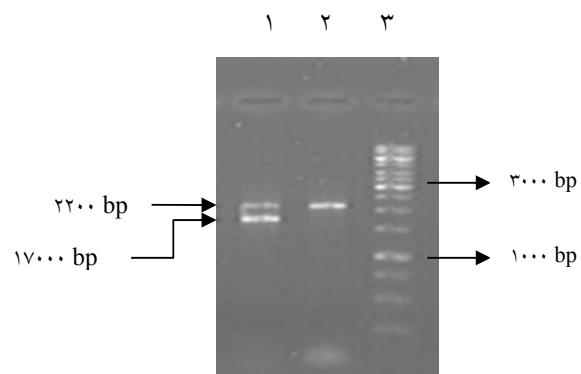
شکل ۱- الکتروفورز محصول برش آنزیمی پلاسمید نوترکیب pKGH-T α 3 با آنزیم‌های *Xba* I و *Pst* I؛ چاهک ۱) محصول برش آنزیمی پلاسمید نوترکیب؛ چاهک ۲) پلاسمید نوترکیب بریده شده؛ چاهک ۳) نشانگر وزن مولکولی DNA (1 kb DNA ladder Fermentas).

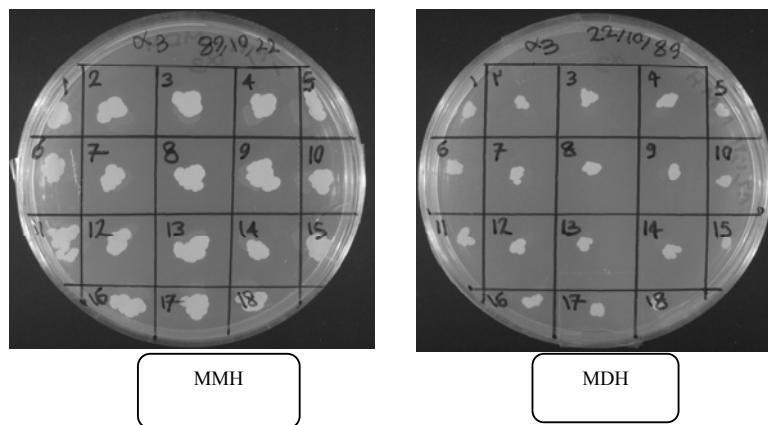
شکل ۲- تایید صحت همسانه‌سازی با واکنش PCR؛ چاهک ۱) تکثیر قطعه 1119 bp در پلاسمید نوترکیب pKGH-T α 3؛ چاهک ۲) نشانگر وزن مولکولی DNA (1 kb DNA ladder Fermentas).

AOX1 در مخمر و ورود ژن خارجی بدون تحریب آن)، انواعی که فقط بر روی MDH رشد کردند و تنها قطعه 1700 bp در PCR نشان دادند،⁴ Mut⁻. (استفاده از متانول با سرعت پایین به دلیل تحریب ژن *AOX1* ناشی از جایگزین شدن با ژن خارجی) و انواعی که روی هیچ یک رشد نکردند، Mut⁺ (عدم استفاده از متانول) بودند.

فنتیپ مخمرهای تاریخت، کلونی آنها بر روی محیط‌های MMH و MDH کشت داده شد. کلونی‌هایی که بر روی هر دو محیط MMH و MDH رشد کردند (شکل ۴) و در واکنش PCR آنها نیز دو قطعه 2200 bp مربوط به ژن *AOX1* در مخمر و 1700 bp مربوط به ژن *bt12* تکثیر شده با آغازگرهای AOX دیده شد،⁵ Mut⁺ (استفاده از متانول با سرعت بالا به دلیل وجود ژن

شکل ۳- تایید الحاق ژن *btl2* جهش یافته در ژنوم *P.pastoris* GS115 چاهک ۱) محصول PCR تکثیر ژن لیپاز قرار گرفته در ژنوم مخمر با آغازگرهای AOX1 و ۲) کنترل منفی؛ ۳) نشانگر ۱ KB

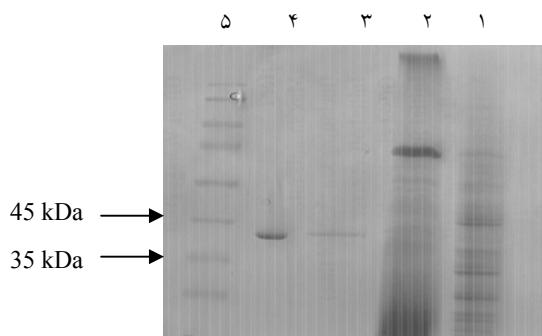

شکل ۴- کشت کلونی بر روی محیط به ترتیب از راست به چپ MDH و MMH

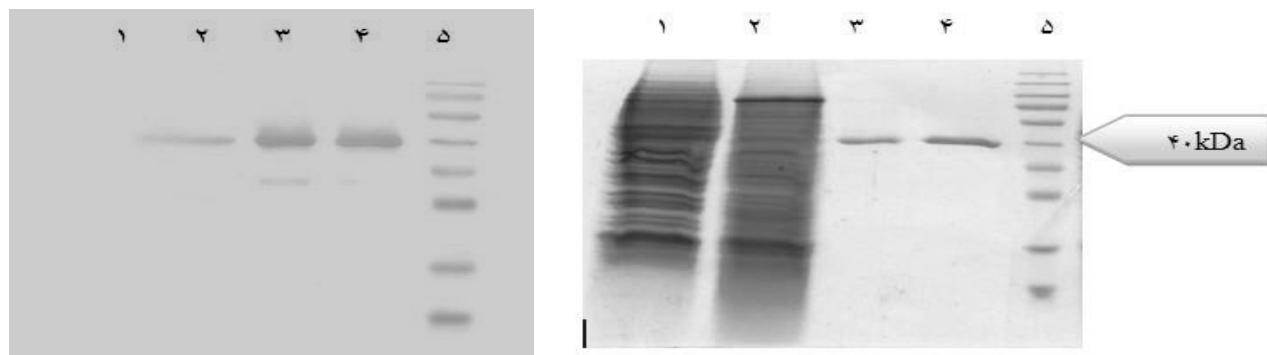
این پژوهش لیپاز خام تا ۳/۶ برابر با استفاده از ستون کروماتوگرافی تعویض یونی خالص شد، هنگامی که محتوای پروتئینی اندازه‌گیری شد یک پیک تشکیل شد. همانگونه که در شکل ۶ نشان داده شده، لیپاز خالص شده یک تک باند در ژل SDS-PAGE در محدوده وزن مولکولی ۳۹ kDa نشان داد. درصد SDS-PAGE در محدوده وزن مولکولی ۴۰ KDa مشاهده نشد. پروتئین ۲ BTL با وزن مولکولی حدود ۴۰ در شکل مشاهده می‌شود.

لیپازها به عنوان سومین آنزیم صنعتی دنیا و کاربرد گسترده در صنایع مختلف به عنوان موضوعی مهم تحت مطالعه و بررسی هستند. با توجه به تقاضا برای کاتالیزورهای حیاتی و کاربرد

برای بیان یک کلون از کلونی‌های نوترکیب دارای فنوتیپ Mut^+ ابتدا در محیط YPG و سپس BMMH کشت داده شد و بیان لیپاز با متابولال القا شد. آنالیز محیط کشت مخمر بعد از ۹۶ ساعت با ژل SDS-PAGE و تست پارانیتروفنیل پالمیتات، ترشح لیپاز با وزن مولکولی حدود ۳۹ kDa به محیط کشت را تایید کرد (شکل ۵). در بررسی بیان با تست پارانیتروفنیل پالمیتات رنگ زرد تولید شده نشان‌دهنده بیان و ترشح لیپاز در محیط کشت بود. جهت خالص سازی لیپاز جهش یافته ۲۱۰ میلی‌لیتر از محیط کشت حاوی لیپاز با استفاده از یک مرحله کروماتوگرافی تعویض یونی خالص سازی شد و با الکتروفورز ژل SDS-PAGE بررسی شد (شکل ۷). نتایج الکتروفورز نشان داد که لیپازهای خالص شده با کروماتوگرافی یک مرحله‌ای از خلوص مناسبی برخوردارند. در

شکل ۵- بررسی بیان لیپاز در مخمر GS115 پیش از القا؛ چاهک ۱) مخمر GS115 پس از القا؛ چاهک ۲) مخمر GS115 پس از القا؛ چاهک ۳) سوب محیط کشت SMO671؛ چاهک ۴) لیپاز استاندارد؛ چاهک ۵) نشانگر وزنی BMMH.

شکل ۶- مطالعه لیپازهای طبیعی و جهش یافته تخلیص شده با ستون کروماتوگرافی تعویض یونی توسط الکتروفورز و وسترن بلاط. چاهک ۱) محیط کشت مخمر Gs115 (کنترل منفی)؛ چاهک ۲) محیط کشت بعد از القا؛ چاهک ۳) لیپاز طبیعی خالص (کنترل مثبت)؛ چاهک ۴) لیپاز جهش یافته خالص؛ چاهک ۵) نشانگر وزنی SMO671.

منابع

- Bornscheuer UT, Bessler C, Srinivas R, Krishna SH (2002) Optimizing lipases and related enzymes for efficient application. *TRENDS in Biotechnology* 20: 433-437.
- Carrasco-Lo'pez C, Godoy C, Rivas BDL, Fernandez-Lorente G, Palomo J, Guisan J, Fernandez-Lafuente R, Martinez-Ripoll M and Hermoso JA (2009) Activation of bacterial thermoalkalophilic lipases is spurred by dramatic structural rearrangements. *Journal of Biological Chemistry* 284: 4365-4372.
- Daly R, Hearn MTW (2005) Expression of heterologous proteins in *Pichia pastoris*: a useful experimental tool in protein engineering and production. *Journal of Molecular Recognition* 18: 119-138.
- Godfrey T, West S (1996) *Industrial enzymology*. Macmillan press. London, UK.
- Drewenda ZS, Derewenda U (1991) Relationships among serine hydrolases: evidence for a common structural motif in triacylglycerol lipases and esterases. *Biochemistry and Cell Biology* 69: 842-851.

گسترده آنها در فرایندهای صنعتی، مهندسی پروتئین یکی از راه‌های موثر برای تهیه آنزیم‌هایی با ویژگی‌های مطلوب است. استفاده از مخمر متیلوتروف *P.pastoris* به عنوان میزان سلولی برای بیان پروتئین‌های نوترکیب نظری لیپاز نوترکیب در حال حاضر افزایش یافته است. این مخمر داری راهاندازهای قوی بوده که بیان ژن خارجی را القا می‌کند بنابراین قادر به تولید مقادیر فراوانی از پروتئین هدف خواهد بود. در پژوهش حاضر انتظار می‌رود که حذف دامنه X3 اثراتی بر خصوصیات و فعالیت آنزیم داشته باشد. بررسی ویژگی‌های آنزیمی با توجه به تغییر اعمال شده در دست انجام می‌باشد.

Current Opinion in Biotechnology 13: 390-397.

Houde A, Kademi A, Leblanc D (2004) Lipases and their industrial applications. Applied Biochemistry and Biotechnology 118:155-170.

Kirk O, Borchert TV, Fuglsang CC (2002) Industrial enzyme applications. Current Opinion in Biotechnology 13: 345-351.

Leow TC, Zalihah RN, Rahman RA, Basri M, Salleh AB (2007) A thermoalkaliphilic lipase of *Geobacillus* sp. T1. Extremophiles 11: 527-535.

Jaeger KE, Eggert T (2002) Lipases for biotechnology.

Li N, Zong MH (2001) Lipases from the genus *Penicillium*: Production, purification, characterization and applications. Journal of Molecular Catalysis 66: 43-54.

Sharma R, Chisti Y, Banerjee UC (2001) Production, purification, characterization, and applications of lipases. Biotechnology Advances 19: 627-662.

Shu ZY, Jiang H, Lin RF, Jiang YM, Lina L, Huang JZ (2010) Technical methods to improve yield, activity and stability in the development of microbial lipases. Journal of Molecular Catalysis 62: 1-8.